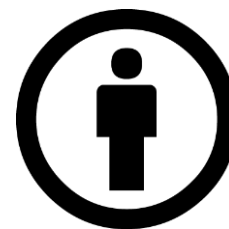

Pellava

v. Kuhn & L.

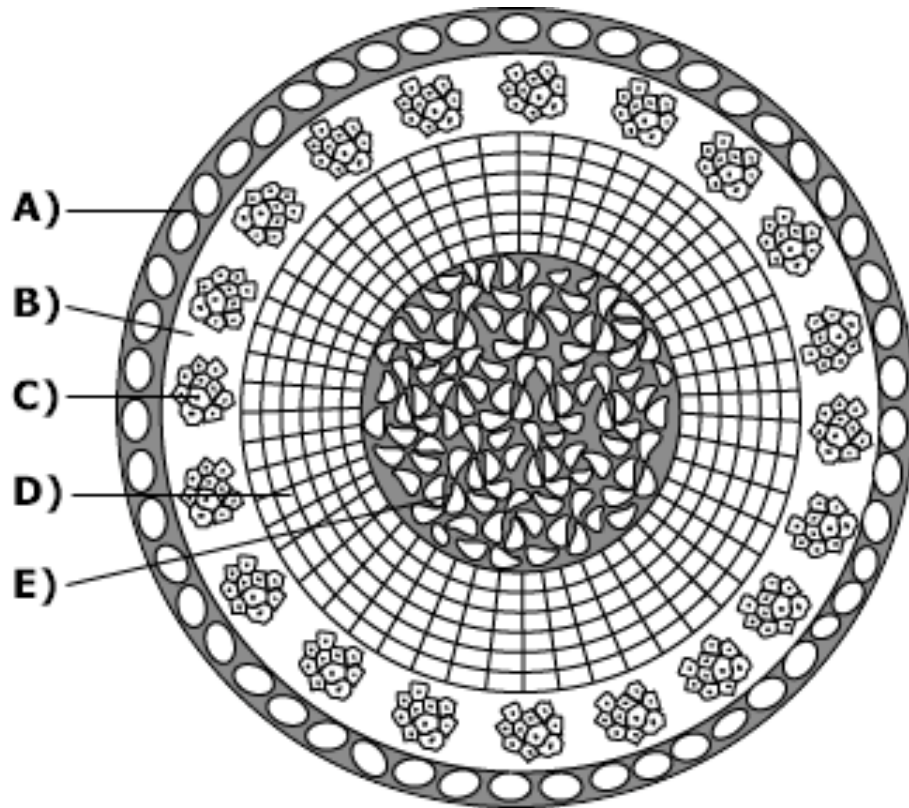
Pellavapelto elokuussa

Pellavakasvin varren poikkileikkaus

- Poikkileikkauksessa näkyy useita kerroksia, jotka on poistettava, jotta kuitukimput saadaan irti työstöä varten.
- Kuitukimput ulottuvat kasvin juuresta latvaan asti. Ne muodostuvat n. 25-40 cm pituisista yksittäis- tai peruskuiduista, jotka ovat kasviliiman avulla liimaantuneet toisiinsa

Pellavakasvin poikkileikkaus

Pellavan varren poikkileikkaus

- A) Pintakerros (kutikula)
- B) Pehmeä kuorikerros
- C) Kuitukimput
- D) Puumainen osa (päistäreet)
- E) Ontelomainen keskusta

- Pellavakuitu on suurimmaksi osaksi selluloosaa (n. 70 %)
- Peruskuituja koossa pitävän kasviliiman (n. 30 %) ansiosta pellava on jäykempää kuin puuvilla.

Vaikka pellavakuidussa on ainoastaan 1% vahaa, on sen laatu suuresti riippuvainen juuri tästä. Liian vähäinen vahamäärä tekee kuidun karkeaksi ja hauraaksi.

Pellavan historiaa

Egyptissä on viljelty pellavaa jo n. 6000 vuotta.
-vanhimmat tunnetut kudonnaisjäänteet ovat mummioiden käärinliinat (pellavaa!)

Suomeen pellava tuli idästä n. 1000-luvulla.
-1700-luvulla pellava vakiintui veronmaksuvälineeksi
-vuonna 1940 oli 10 000 ha pellavapeltoja,
1969 1,26 ha

Tärkeimmät pellavanviljelymaat nykyisin

- Kiina
- Venäjä
- Ukraina
- Ranska
- Valko-Venäjä
- Alankomaat
- Egypti
- Belgia (laatu maailman parasta)

Pellavan kasvatusta ja muokkaus

- Pellava on yksivuotinen ruohokasvi
- Kylvetään aikaisin keväällä, kukkii keskikesällä, nyhdetään juurineen maasta kun siemenet ovat kypsyneet 90-120 päivän kuluttua

Rohkiminen ja liottaminen

- Siemenkodat poistetaan rohkalla ja pellavat laitetaan likoon järveen, jokeen, lampeen, niitylle tai hangelle (tai teollisuudessa altaaseen)
- Liottamisen tarkoituksena on tuhota käymisbakteerien avulla varren vahamainen pintakerros ja puuosa, ja siten saadaan irrotetuksi pellavakuidut.

Loukuttaminen

- Kun kuitukimput on irrotettu muista varrenosista liottamalla, rikotaan puumainen kuori loukulla.

Lihtaaminen

- Loukuttamalla murskatut osat poistetaan lihdalla

Häkilöiminen

- Häkilässä lyhyet kuidut erottuvat pitkistä. Käteen jäävät pitkät aivinat (n. 45-90 cm) ja häkilään rohdinpellavat (n. 10-25 cm).

Oppimateriaalin laatija, Leena Simula
Cafaro, Rasekon ammattiopisto

Pellavan ominaisuudet

- Vahvaa, erityisesti märkälujuus hyvä
- Imee kosteutta hyvin
- Puhdistuu helposti
- Hylkii likaa
- Kaunis kiilto ja sileä, nukkaantumaton
- Keskinertainen hankauslujuus
- Huono siliämiskyky
- Auringonvalo heikentää
- Huono joustokyky
- Huono lämmöneristäjä

Kuitusekoitukset

- Loimi puuvillaa, kude pellavaa =”puolipellava”
- Sekoitetaan muiden runkokuittujen kanssa (hamppu, rami)
- Modaalin, polyamidin, polyesterin ja akryylin kanssa
- Pellavaa yritetään jäljitellä; ulkonäkö onnistuu, mutta pellavan tuntu puuttuu

Hoito-ominaisuudet

- Vesipesunkestävä, valkopesu 95 °C ja kirjopesu 60 °C
- Keitonkestävä
- Nopeasti kuivuva, rumpukuivaus on mahdollista
- Silitettävä, silityslämpötila korkeintaan 220 °C, silitettävän tekstiilin oltava kostea
- Kloorivalkaisu on mahdollista

Kuitunimitys

- Nimitystä pellava saa käyttää vain pellavakasvin varresta saaduista kuiduista.
- Puhtaaksi pellavaksi voidaan kutsua kangasta, joka on 100 % pellavaa
- Puolipellavaksi saa kutsua, jos pellavan osuus kankaasta on vähintään 40 %

Pellavamerkki

Pellavavaate

- Mitä vaatteita pellavasta voisi tehdä?
- Voisivatko kaikki vaatteet olla pellavaa?
- Miksi valitsisit mieluummin tekokuituisen pellavaa muistuttavan kankaan?
- Minkälaista olisi ommella pellavakangasta?
- Miltä tuntuisi pellavainen neule?
- Mitä muuta materiaalia yhdistäisit pellavaan, miksi?

Nokkonen

Nokkoskuitu

- Pitkä, ohut, taipuisa
- Ei kutistu
- Varren sisällä kuten pellavassa
- Viljely helppoa
- Muokkaus hidasta
- Tunnultaan pehmeämpi kuin pellava
- Ei teollisuustuotantoa, käsityömäistä

Lähteet: wikipedia

Kuvat: wikipedia ja yksityinen kuva-arkisto